

Stane:

Za celo leto K 30.—
za pol leta 15.—
za četrt leta 7.50
za 1 mesec 2.50

Posamezna številka 80 vin.

Uredništvo in upravnništvo je v
Ptuju, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), prtiličje, levo.

Rokopisi se ne vrnejo.

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Štev. 15

Ptuj, 11. aprila 1920

II. letnik

Našim cenj. naročnikom!

Kakor vsi drugi slovenski, hrvaški in srbski časopisi tako je tudi naš list prisiljen, s 1. aprilom 1920 zvišati naročnino. — V zadnjih par tednih se je podražil papir in tiskarske potrebsčine. Da brez zvišanja naročnine tudi naš list ne more izhajati, bo pri današnjih razmerah vsakomur jasno.

„Ptujski list“ stane od 1. aprila 1920:

celoletno K 30.—
polletno „ 15.—
četrletno „ 7.50
mesečno „ 2.50
Posamezna številka stane „ —80

Tudi cene oglasom smo primorani zvišati. Cenj. naročniki naj vzamejo to blagohotno na znanje in upamo, da nam ostanejo vsi zvesti, ter da nam pridobe še novih naročnikov.

Uprava „Ptujskega lista.“

Vabilo k zborovanju radi napeljave elektrike iz Fale.

Preddela za dobavo električnega toka iz velike električne centrale Fala nad Mariborom so tako daleč dospela, da Vas vabi mesto Ptuj na dan 12. aprila 1920 na glavno zborovanje vseh večjih interesentov, ki bi dobavljali z drugim glavnim daljnovodom električni tok iz Fale.

Zborovanje se začne 12. aprila 1920 ob 10. uri predpoldnem v veliki dvorani mestnega doma v Ptuj, II. nadstropje. Zborovanje bo trajalo približno 3 do 4 ure.

Prejšnja štajerska električna družba v Gradcu, ki je lastnica elektrarne na Fali, je izdelala že natančen projekt, kako bi se drugi glavni daljnovod razdelil, in se je pri tem že tudi ozirala na svoje prejšnje obljube in

Delo in štedljivost.

Spisal Alojzij Toš.

Delo in štedljivost morata bitinerazločljivo zedinjena, ker le po združenem delovanju je uspeh pričakovati.

Pri domačem gospodarstvu morata mož in žena skupno delovati.

Blagodarna je zveza, kjer se delo in štedljivost takorekoč omožita ter kot mož in žena sporazumno delujeta.

Ni vsakemu človeku dano, si pridobiti premoženja in bogastva, ker k temu je treba dostojnih predpogojev k sedaj obstoječi dražji izdelkov in pridelkov.

Kakor vobče znano, raste cena pridelkov od dne do dne in v mnogih krajih še potrebna dobiti ni, plačila pa, bodisi kakoršna koli, zaostajajo; poboljšanja pa ni pričakovati in je torej, bi rekel, težko, v sedanjih slabih časih uslužbencem izhajati.

In akoravno je to tudi res, je vendar le mogoče posameznim, kakoršnim koli delavcem, kateri so se česa naučili, po svoji spretnosti, marljivosti in zmožnosti doseči

zaveze, ki jih je sklenila s posameznimi mesti in trgi.

Projekt te družbe obstoji v tem, da bode glavni daljnovod z močjo 80.000 voltov električnega toka izpeljan naravnost iz Fale, južno od Maribora, po najkrajši poti čez Celje, kjer bi bila prva transformatorna postaja, in od tam po najbližnji poti v Ljubljano, Zagreb in Trbovlje. Ali bi se potem delil ta daljnovod že v Celju za omenjene tri glavne odjemalce, ali še komaj na Zidanem mostu, še danes ni natančno določeno.

Pač pa je gotovo, da ta daljnovod zaradi svoje velike napetosti ne more nobenim manjšim interesentom oddajati električnega toka med potom, kakor že prej omenjenim zelo velikim, in ti veliki dajejo zopet manjšim interesentom po posebnih manjših daljnovodih.

Drugi glavni daljnovod, s približno 46.000 voltov, bode vodil iz Fale in bode preskrboval mesto Maribor z električnim tokom, za kar se je prej omenjena družba že takoj začetkom zidanja centrale obvezala.

Iz Maribora bi morali vsi v tem povabilu navedeni kraji kupiti električni tok in si napeljati poseben daljnovod, ki bi naj bil izpeljan po najkrajši poti iz Maribora v Ptuj, iz Ptuja v Ormož, kjer bi se naj delil v 2 dela, od katerih bi jeden daljnovod vodil v Ljutomer in iz Ljutomera en del v Gornjo-Radgono in drugi del v Mursko-Soboto.

Drugi del daljnovoda iz Ormoža bi bil napeljan čez Središče v Čakovec, kjer bi se zopet delil v 2 dela in sicer en glavni del bi vodil v Varaždin in drugi del v Doljno Lendavo v Prekmurju.

Prva transformatorna postaja na tem daljnovodu bi bila od mesta Maribora oddaljena približno 18 kilometrov in bi bila nekako v bližini Št. Janža na Dravskem pelju, kjer bi se odcepil prvi večji daljnovod za Pragersko, Slovensko Bistrico in Konjice.

Druga transformatorna postaja bi bila v

posel, v katerem jim je mogoče si česa prihraniti in si tudi prihranijo. In bilo bi taisto še tudi v mnogoštevilnih slučajih mogoče, če bi ne leteli preveč visoko.

Omenim tukaj v kratkem o neki pravljici:

Če si prav len in utragljiv
ter padel pečen golob bi ti v usta,
gotovo bi bil razžaljiv,
če bi ne bil zrezan do čista.

Ako bi se pa govorilo poprek o štedljivosti—prihranjenju, bi ne trebalo misliti takoj že na marsikake dohodke.

Neki stari pisatelj pravi: „Bogat je tisti, kateri manj izda, kakor sprejme, siromak pa, kateri več izda, kakor dobiva.“

V tem smislu je torej vsakomur mogoče si nekoliko prihraniti.

Premisli samo, koliko nepotrebnih izdatkov se napravi zaradi alkoholičnih pijač, kadenja itd. in bo po takem vsak previden priznal, da bi se veliko več prihraniti dalo, ako bi se toliko nepotrebnega ne potrošilo.

Kolikokrat se vidijo in slišijo posledki pijančevanja — nezadovoljnost, prepir in krieg v družini ali familiji — kar se ne uresniči samo pri navedenem, ampak tudi pri naslednikih.

mestu Ptuj, tretja v Ormožu in četrta po tem v Čakovcu in Ljutomeru.

Da bi bilo potem od teh vseh navedenih transformatornih postaj mogoče napeljati tudi električne vode v večje vasi in občine, je seveda umljivo in šlo se bode v glavnem največ zato, ali se bodo dotične občine ali vasi odločile prevzeti na njih po dobavljajoči množini električnega toka pripadajoče stroške napeljave.

Povabljeni so zato na zborovanje vsa naslednja mesta, trgi, občine in okrajni zastopi:

Okrajni zastop Maribor.
Mesto Ptuj.
Okrajni zastop v Ptuj.
Mesto Slovenska Bistrica.
Okrajni zastop Slovenska-Bistrica.
Trg Konjice.
Okrajni zastop Konjice.
Občina Sp. Poljskava, v kateri leži Pragersko.

Mesto Ormož.
Okrajni zastop Ormož.
Trg Ljutomer.
Okrajni zastop Ljutomerski.
Trg Gornja Radgona.
Okrajni zastop Gornje Radgonski.
Mesto Murska Sobota.
Trg Središče.
Mesto Čakovec.
Mesto Varaždin.
Trg Doljna Lendava v Prekmurju.
Županstvo Sv. Janž na Dr. polju.
Ing. Pahernik, vodja elektrarne na Fali.
Dir. Droschel der steir. El. Ges. Graz, Annenstrasse.

Knez Windischgrätz, Konjice.
Južna žel. rav. Ljubljana.
Premogovnik Ladanje dolnje in Žup. trg Vinica.

Odbor, ki vodi te predpriprave, se je dogovoril tudi s prvim ravnateljem Štajerske električne družbe v Gradcu gosp. Droschl-om,

Na pijančevanje udane može najlažje vplivajo žene in storijo to tudi v večini slučajev; mora se zgoditi to pa le o pravem času in na pravem mestu. — In če je žena previdna, zamore posebno v začetku zakona največ doseči kar je v tej dobi najpripravnejše. — Žena pripravi moža, da se odvadi starih lastnosti, da se privadi bolj in bolj ostajati doma in se polagoma celo združi s svojo familijo.

Taki ženi sicer ne bodo izostale zamere, počasi pa bo prišel tak discipliniran mož do prepričanja, da je žena rešiteljica njegova iz njegovih starih, slabih navad. Tako šolanje ne sme pa biti, da žena, ko pride mož domov, napade moža z vsakovrstnimi grdimi psovkami, kakor je že ženska navada, ga razdraži, potem pa mož ali zopet odide, ali pa pride do preteptepa. Žena mora biti mirna in resnoba in gotovo bo imela boljši uspeh, kakor s hudimi besedami po možu udrihati.

Najhujše zlo je pa igra, ktere se poslužujejo najvišje in najnižje vrste prebivalstva.

O koliko možev je že celo svoje premoženje po igri uničilo. Ogibajte se vsake igre, če bi bila še tako malenkostnega pomena.

ki je odboru obljubil, da se pripelje osebno ta dan na Ptuj, da bode vsem zbranim interesentom dal vsa potrebna pojasnila glede te velike napeljave in jih tudi informiral o vseh potrebnih materijelnih žrtvah, ki jih bo, če hočemo ta cilj doseči, treba doprinesiti.

Štajerska električna družba je namreč določila, da vsi ti v Ptuj povabljeni interesi lahko dobijo zadostno množino električnega toka, toda samo pod tem pogojem, da osnujejo med seboj posebno družbo, katera mora od Maribora naprej vse daljnovode v to svrhu sama postaviti; ravnotako vse posamezne hišne napeljave po vseh mestih in trgih sama oskrbeti in od Maribora naprej električen tok od omenjene Štajerske električne družbe kupiti na kilo Watt uro.

Zaradi tega naj pošljejo vsa povabljena mesta in občine po množnosti take pooblaščenice, da bodejo zamogli dalekosežnostim teh sklepov slediti in jim bode mogoče doma svojim pristojnim mestom ali občinskim odborom razjasniti cel položaj, ker naslednje zborovanje vseh teh interesentov bi naj služilo že ustanovitvi te družbe za dobavo električnega toka iz Fale.

Tudi posamezni interesenti, ki slučajno ne bi bili delegati posameznih mest in trgov, se uljudno vabijo, da se tega zborovanja mnogobrojno udeležijo, da bi se tem lažje doseglo premostiti finančne težave, ki nas še v tem ogromnem delu čakajo.

K mnogobrojnemu obisku vabi odsek za dobavo električnega toka v mestu Ptuj.

Gospodarstvo.

Galico za škropljenje bo delila kmetijska podružnica za ptujsko okolico vsem naročnikom od dne 12. aprila naprej. Naročniki se imajo zglasiti na okrajnem zastopu v Ptuj z naročilnimi listki, ter plačati še doplačilo, na kar bodo prejeli galico v skladišču. To se naznanja vsem naročnikom.

Dopisi.

Izgubljeni raj. O veliki noči je v Ptuj mrgolelo raznih gostov iz Nemške Avstrije, zlasti iz Gradca. Prišli so, da se po dolgem postu zopet enkrat pošteno nasitijo. To jim tudi privoščimo. Nikakor pa ne smemo trpeti, da ti gostje vznemirjajo in hujskajo tukajšnje prebivalstvo. Po zraku krožijo razne govornice, kako dobro da je vse urejeno v Nemški Avstriji. Razširjevalci teh govornic so skrajno previdni. Ako govorijo s človekom, katerega poznajo kot zavednega Jugoslovana, tarnajo, kako hudo je v Nemški Avstriji, da je tamošnja socialistična vlada popolnoma zavozila državni voz. Eden teh gostov je rekel dobesedno: „Zadostuje 14 dnevno bi-

Namen zakona je ustvaritev familije in lastnega domovja.

Največje veselje krepkega moža in vrole gospodinje so pridni otroci. Skrbeti morata oče in mati za vzgojo odraslih otročičev, skrbeti za njih blagor in peljati in vaditi jih po poti, da ne zabredejo, kajti zajde se hitro, in ne da se več oteti, kar se je izgubilo; vedno so otroci v nevarnosti, kakor rože v grmovju.

In kar se nadalje tiče otrok, katere je dal Bog zakonskima, omenim tukaj le:

„Blagoslov otrok, še ni strl hiše obok.“

Ako imata zakonska otroke, dolžna sta jih zgojiti, podučevati jih in po svojih močeh in zmožnostih jih izučiti potrebnega, da se preživijo in krščansko živijo; dolžni so pa stariši varovati otroke pred krivo vero.

Človek mora si v prvi vrsti pomagati sam in pomagal mu bo Bog, in je človek takorekoč kovač svoje sreče.

Najboljši učitelji štedljivosti so bogataši. Pojdite v šolo k njim; bogastvo pridobili so si le po štedljivosti, ker izogibajo se vsake-

vanje v Gradcu, da človek spozna, da je tu (v Jugoslaviji) izgubljeni raj.“ Drugače pa govorijo proti nezavednim ljudem in proti svojim političnim somišljenikom. Tem pripovedujejo o raznih dobrotah, katere uživajo tam v Avstriji, ter tako sejejo seme nezadovoljnosti. Nujno potrebno je, da se za te ljudi postavi angel z žarečim mečem pred izgubljeni raj ter se jim zabrani vstop. Ako pa se kateremu dovoli vstop, potem se mora od njega zahtevati, da se takaj obnaša kot gost, kakor vsaka država zahteva od inozemcev, ki začasno bivajo v njej. Konec mora biti tega dvoživkarstva, da so sicer inozemci, da pa hočejo nekako vplivati na naše razmere. Pred vsem se mora gledati na to, da bo vsak tujec tudi prijavljen pri policiji. Vsakdo, ki zve, da kak inozemec prebiva tukaj, naj to naznani policiji, ker dobro vemo, da mnogo teh gostov ni policijsko prijavljenih. Policija pa naj takšne gospodarje, ki ne prijavljajo inozemskih gostov, prav občutno kaznuje.

Označba cen. Svoječasno je izšla naredba, da se mora vsakemu predmetu v izložbah na vidnem mestu označiti cena istega. Prvih par dni se je to godilo, če tudi le površno, ker če je bilo na primer na kakem predmetu označena cena 10 K in se je zahteval isti predmet v štacuni, si moral plačati zanj 12 K. Na reagiranje je imel trgovec vedno poln koš izgovorov, kakor na primer, to je predmet boljše vrste, pri predmetih v izložbah se ne navajajo razne doklade, temveč samo faktučna cena itd. Sedaj pa so šli ti gospodje verižniki tako daleč, da so popolnoma opustili označbe cen, ker nimajo, kakor mi je rekel eden, imena se ne spominjam, toliko časa, da bi se s temi malenkostmi ukvarjali in vsak dan druge listke pisali, ker po tistih cenah, ki so bile takrat, tako ne prodajajo več. Kje so pa naše oblasti in organi, katerih dolžnost bi bila, da kontrolirajo, da se te naredbe tudi izvršujejo? Če se ne misli kake naredbe izvrševati, kakor je izdana, je boljše, da se istih ne izda, ker s tem se samo pokaže verižnikom šibkost oblasti in da so naredbe samo na papirju, katerih pa ni treba izvrševati. Za dokaz naj se pogleda izložba klobukov pri gosp. Plazzotti, kjer ni na nobenem označena cena, tako da je na ta način cena klobukom, ki so stali pred enim mesecem 150 K, poskočila na 250 K in še več. Pri izložbah drugih trgovcev pa je samo na tistih predmetih cena označena, za katere prav nobeden ali redko kdo povprašuje, pri predmetih pa, ki so življenske potrebe, jih ni. Pričakujemo energičnega nastopa tudi v tem oziru.

Na naslov kavarne Evrope v Ptuj. To kavarino obiskujejo sedaj izključno skoraj sami Slovenci. In vendar se sliši še vedno, da naktarica naročuje v kuhinjo v blaženi nemščini. Zahtevamo, da se to predrugači, ker se bodo sicer izvajale posledice.

Žensko truplo. Dne 28. marca 1920 popoldan našlo se je v dravski strugi pri Vur-

ga nepotrebnega izdatka, obrnejo vinar dvakrat, preden ga izdado.

Tako bi morali storiti tudi ubožnejši in dospeli bodo tudi do zelene zmage.

Ogibaj se, predragi, vsake malomarne zapravljalivosti, ktera škoduje ne samo tvojemu životu, ampak trpiš škodo tudi na svojem premoženju, svojem in svoje familije zdravju in izgubiš čimprej še celo svoje imetje.

Seveda ima marsikateri nevreden človek denar, marsikateri, ko ga je podedoval po naključju brez lastnega delovanja, ali si ga pridobil po nedovoljenem sredstvu.

Pa kaj pomaga bogastvo?

Taisto zapeljuje k nezmožnosti, k lenobi, začetek vseh nadlog in težav in vzbuja najstrašnejše muke in bridkosti.

Pri vinarju je torej začetni, ker pregovor pravi:

Kdor ne spoštuje vinarja, ni vreden goldinarja.

Kdor ne poteza se za vse, temu ostanejo noge bosé.

Že otroci se morajo k prihranjenju po-

bergu naplavljenno žensko truplo, ki je približno že 3 tedne v vodi ležalo. Utopljenka je 30 do 35 let stara, močne rasti, okroglega obraza in močnih prs, ima črne lase in zlat zob v gornji čeljusti. Na sebi je imela belkasto bluzo z rudečimi rožami, črno krilo, črne nogavice in nove čevlje. Na truplu ni bilo znaka nasilnega umora.

Samoumor. Dne 21. marca popoldan se je posestnikov sin Anton Bukovič iz Kočič s samokresom pred stanovanjem ustrelil. Vzrok samoumora ni znan.

Ogenj. Dne 16. marca izbruhnil je v hiši posestnika Jakoba Hergula v Vičanskem vrhu ogenj. Zgorelo je hišno in gospodarsko poslopje, ter pohištvo in poljski pridelki. Škoda se ceni okrog 40.000 K. Zavarovan ni bil omenjeni posestnik proti požaru. Požar je nastal v dimniku dotične hiše.

Ogenj. Dne 28. marca zjutraj nastal je v gospodarskem poslopju posestnice Marije Kranjc v Gomilcah, občina Destinci ogenj, ki se je vsled vetra razširil tudi na sosedno poslopje posestnika Martina Brumena. Zgorelo je Krajncovi in Brumenu gospodarsko in hišno poslopje, gospodarska in hišna opravila, ter vsa hrana. Škoda znaša približno 120.000 K. Zavarovana so bila navedena poslopja za 4400 K. Sluti se, da je bil požar po neprevidnem ravnanju s karbidno svetilko povzročen.

Orešje. Preteklo nedeljo je prišel tukaj k neki hiši mož, ki je prosil prenočišča. Gospodar mu je nakazal prostor v hlevu in ko ga je hotel zjutraj zbuditi, da bi šel k maši, ga je dotičnik tako udaril po glavi, da je skoraj umrl. Potem je šel še v hišo nad ženo, katero je tudi težko ranil. Nato je pobral ves denar in odšel. Gospodarja in gospodinjo so pripeljali v bolnico. Storilca do sedaj še niso izsledili.

Leskovec v Haložah. Tukajšnja Straschillova gostilna je pred kratkim zgubila germanski napis „Kreutzberger“ ter ima sedaj novega „pri treh lipah.“ Res lep in vabljiv napis, ki se nam vsem dopade, a najbolj pa gotovo gostilničarju samemu. On je namreč od samega veselja ob praznikih točil pivo 1 liter po 6 K 40 v, medtem ko je tako stalo pri njegovem sosedu le 6 K 1 liter — kljub temu da je revnejši — ter ima majhne otroke. Tako nas torej — kljub lepemu napisu na gostilni — še vedno ti stari „Kreutzbergerji“ molzejo. Ali res ni nikjer kakega slovenskega mesarja in gostilničarja, ki bi prevzel to lepo mesto ter tako rešil — nas izrabljanja — in Kreutzbergerje pa naših grošev. —

Sv. Andraž-Haloze. Nekega dne mi je prišel Vaš cenjeni list v roke in sem zaključil, da je res dober gospodarstveni in kmečki list. Čital sem v njem članek, kateremu hočem nekaj nadodati. Za časa Ornigovega gospodarstva je šlo tako daleč, da je pol te pokrajine prišlo v roke Nemcev in nemških podreptnikov, katerim so se tudi priključili domačini, to je Haložani. Seveda ako nisi

časoma privaditi. Njihovim zahtevam se ne sme vselej ustreti; opominjati se morajo na snaženje oblačila, šolskega orodja, knjig itd. Red in snaga, to sta spremljevalca prihranjenja, morata se pogosto vcepiti otrokom.

Čebele skrbijo in iščejo neutrudljivo stanovanja in živeža, dokler jim dopušča letni čas, ker poznajo pregovor:

„Delaj, dokler je še dan, ker pride noč in delo je zaman.“

Posebno je treba vaditi deklice od mladih nog v raznih domačih opravilih, ker krepijo s tem ne samo telesne ude, ampak to je v prid tudi njihovej lepoti in čvrstosti. Izurile se bodo po vsem v dobre gospodinje.

Žalostno je za deklino, če bi morala gospodariti, nima pa potrebnega znanja za vodstvo, nima potrebnih reči, ter ni dovolj zrasla.

Marljiva gospodinja ne stori nobenega koraka zastonj.

Z združenimi močmi torej, kakor pravi štari pregovor:

„Viribus unitis.“